

უცხოურ სიტყვათა მართლწერისათვის

ენა ცოცხალი ორგანიზმია, შესაბამისად, იგი იცვლება და ვითარდება. ცვლილებათა სიხშირე და ტენდენცია დაკავშირებულია საჭიროებებთან, რომელთა მიხედვითაც ადამიანი ცდილობს, უფრო გასაგები გახადოს თავისი აზრები. ენაში მომხდარი ცვლილებები ყოველ მოლაპარაკებზე აისახება, მაგრამ საგულისხმოა ისიც, რომ თითოეულ ენობრივ მოვლენას თავისი საზღვრები აქვს. ყოველმა მოლაპარაკემ რომ დაიწყოს ენაში ცვლილებების შეტანა, იგი შეწყვეტდა თავისი დანიშნულების მიხედვით ფუნქციონირებას. მიუხედავად იმისა, რომ ნორმისათვის ობიექტური საფუძვლის შექმნა ენის სპეციალისტს ევალება, მწერალს, საინფორმაციო საშუალებათა წარმომადგენლებს, საერთოდ, სამწერლო ენის მომხმარებელთა ფართო წრეს, დიდი მნიშვნელობა ენიჭება. სალიტერატურო ენის ფორმირება გარკვეულ პრინციპებს ეფუძნება.

მეცნიერები გამოყოფენ თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმირების შემდეგ პრინციპებს:

„1. ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების შემუშავების დროს მაქსიმალურად გამოყენებული უნდა იქნეს დამკვიდრებული ენა ქართული ლიტერატურის კლასიკოსებისა, არ უნდა შეიქმნეს ხელოვნური ნორმები, ცოცხალი ენისაგან დაშორებული.

2. გადასინჯვას არ მოითხოვს და უცვლელად უნდა დარჩეს ისეთი ლექსიკური, მორფოლოგიური და სინტაქსური მონაცემი, რომელიც სალიტერატურო ქართულში მხოლოდ ერთი სახით გვხვდება, მაშინაც კი, როცა ის სავსებით უმართებულოა ქართული ენის გრამატიკული თვალსაზრისით (დადმა, აქაური, იქაური, ვდგავარ, ვზივარ), რასაც უყოყმანო სოციალური სანქცია აქვს, ის საკითხად ვერ იქცევა.

3. როცა სალიტერატურო ქართულში ორი ან მეტი მოცილე მორფოლოგიურ-სინტაქსური მოვლენა იჩენს თავს, საკითხი უნდა გადაწყდეს იმის სასარგებლოდ, რომელიც:

ა) უფრო გავრცელებულია კლასიკოსთა ენაში და ეგუება ქართული სალიტერატურო ენის განვითარების ტენდენციას;

ბ) გამართლებულია ქართული ენის დღევანდელი გრამატიკული სისტემით, ესე იგი, გრამატიკულად კანონიერია და არ არღვევს ამ სისტემით ნაგულისხმევ თანამიმდევრობას;

გ) სხვა თანაბარ პირობებში წარმოების პრინციპის მიხედვით უფრო მარტივია და

დ) სხვა თანაბარ პირობებში მნიშვნელობის მიხედვით უფრო ნათელია.

შენიშვნა: იშვიათ შემთხვევაში, როცა ერთმანეთის მოცილებდ გამოდის ორი ან მეტი პარალელური ფორმა, რომლებიც თანაბრად კანონიერია გრამატიკული სისტემის თვალსაზრისით, მაგრამ ხმარების მიხედვით კლასიკოსების ენაში გადაჭრით არც ერთს არა აქვს უპირატესობა, შესაძლებელია ისინი დარჩნენ პარალელურად.

4. ორთოგრაფიული საკითხების მოგვარებისას სავალდებულოა დარჩეს ერთი ფორმა.

ამ შემთხვევაში მოცილებდ მოვლენათაგან უპირატესობა უნდა მიეცეს იმას, რომელიც:

ა) უფრო გავრცელებულია სალიტერატურო ქართულში;

ბ) გამართლებულია ეტიმოლოგიურად და მორფოლოგიურად;

გ) მისაღებია ქართული ენის ბუნებრივ კომპლექსთა თვალსაზრისით“ (საღინაძე, 2006:14).

სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვის საკითხი, ვფიქრობთ, კიდევ უფრო დიდ მნიშვნელობას იძენს, როდესაც საქმე უცხოური სიტყვების მართლწერას ეხება. უცხოური სიტყვების მართლწერასთან დაკავშირებულ პრობლემებს რამდენიმე საკითხთან მივყავართ. პირველი - ეს არის ნასესხობები ენაში, მეორე - თარგმანთან დაკავშირებული მართლწერის წესები (საკუთარი სახელები, ტერმინები). ენათმეცნიერები სესხების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიზეზად სოციალურ, ფსიქოლოგიურ, ესთეტიკურ ფაქტორთა გვერდით მიიღებ ენაში საგნებისა და ცნებების განსაზღვრის არარსებობას ასახელებენ. სწორედ ამ ფაქტორს უწყობს ხელს საინფორმაციო ტექნოლოგიების გაფართოება, გლობალური საკომუნიკაციო სივრცის შექმნა, ინტერნეტის გავრცელება და მისი მოხმარების გაფართოება. დღეს ბევრს საუბრობენ ქართულ ენაში უამრავი ინგლისურენოვანი სიტყვის შემოჭრასა და მათ გამოყენებაზე.

საკამათო არ არის, რომ სესხება მაშინ არის წარმატებული, როდესაც ის მიზნობრივია, გამოიყენება კონკრეტულ საკომუნიკაციო ქმედებაში. თუ ნასესხობა ამ ფუნქციას ენაში ვერ ასრულებს, რჩება უცხო სხეულად. ასეთი ერთეულები გვხვდება ინგლისური ენიდან შემოსულ სიტყვებს შორისაც. ქართულში დღემდე არსებობს სიტყვები, ანგლოამერიკული ნასესხობა, რომლებიც გაუგებარია ენობრივი კოლექტივის უმრავლესობისათვის. იმ პიროვნებებისათვის კი, რომელთათვისაც გასაგებია, ხშირ შემთხვევაში კულტურულად მიუღებელია. „ნებისმიერი ნასესხობა, მათ შორის ანგლოამერიკანიზმებისა, ენაში თავისი როლის მიხედვით უნდა დაიყოს სამ ჯგუფად: 1) მყარი ნასესხობანი, რომლებიც ემორჩილებიან მიმღები ენის სისტემას და იძენენ ცნების აღმნიშვნელ ფუნქციას (მინისტრი, ჯინსი, ტრამპაი, და ა. შ.); 2) სესხებები, რომლებიც ემორჩილებიან ენის სისტემას, მაგრამ სტილისტიკურად ჯერ ისევ შეზღუდულები, შემოსახლვრულები არიან და ძირითადად მწიგნობრულ სტილში არიან რეალიზებული (პრეს-რელიზი, დილერი, ჰოლდინგი, რეიტინგი); 3) დროებითი, არამყარი ნასესხობანი, რომლებიც არ არის ასიმილირებული რეციპიენტ, მიმღებ ენაში და მათი დამკვიდრების პერსპექტივაც მინიმუმია (ჰაიტეკი – მაღალი ტექნოლოგიები, სფინი – საზეიმო სიტყვა) და ა. შ.“ (გოჩიტაშვილი, 2011:37). ვეთანხმებით ამ მოსაზრებას, თუმცა, ამჯერად ჩვენი ყურადღება სხვა საკითხმა მიიპყრო. დავუშვით, რომ ყველა სიტყვა, რომელიც უცხოური ენებიდან შემოდის ქართულისთვის, საჭიროა. იმაზეც შევთანხმდით, რომ მიმღებ ენაში (ჩვენს შემთხვევაში ქართულში) არ არსებობს ამა თუ იმ ცნების გამომხატველი სიტყვები და ამიტომ უცხო სიტყვები სალიტერატურო ქართულში უნდა დაფამკვიდროთ. ბუნებრივია, დგება მათი მართლწერის, ანუ რომელიმე უცხოური ენიდან სწორად გამოქართულების საკითხი. ამ საკითხების კვლევამ თარგმანთან, მის სპეციფიკასა და წესებთან მიგვიყვანა. სრული ეკვივალენტურობა თანამედროვე ცივილიზაციის პირობებში აუცილებელი მოთხოვნაა, თუმცა, სრული ეკვივალენტობის მისაღწევად მიმართული ძალისხმევა ხშირად არასასურველ უკუეფექტსაც იწვევს. „უცხო“, „შემოჭრილი“ კულტურის ელემენტები და ერის კულტურის ყველა ნიუანსი მის ენაში აისახება. ნებისმიერი ენა სპეციფიკური და უნიკალურია, რადგანაც სხვადასხვაგვარად ასახავს სამყაროს და ადამიანს ამ სამყაროში.

იმისათვის, რომ სწორად ვწეროთ უცხოური სახელები, აუცილებელია შესაბამისი წესებისა და პრინციპების ცოდნა, ტრანსკრიფციის საფუძვლების გააზრება, საკუთარი სახელის ბუნების გაგება, უცხოური სახელების გადმოცემის სხვადასხვა საშუალების ცოდნა. საკუთარი სახელი, ანუ ანთროპონიმი ლექსიკის მნიშვნელოვან ნაწილს წარმოადგენს.

ანთროპონიმი პიროვნების იდენტიფიკაციის საშუალებას და კულტურის მნიშვნელოვან ელემენტს წარმოადგენს. იმის მიუხედავად, რომ ონომასტიკა ლინგვისტების ყურადღებას ყოველთვის იქცევდა, ისინი ნაკლებად იყვნენ დაინტერესებული ამ კატეგორიის ლექსიკური ნიშნების სხვადასხვა ენაზე გადატანის კანონზომიერებებით, საკუთარი სახელების თემა თარგმანში მე-20 საუკუნის ბოლოს გაჩნდა. ლინგვისტების ერთი ნაწილი მიიჩნევდა, რომ საკუთარი სახელები თარგმნის ხელოვნების შესწავლაში განსაკუთრებულ ყურადღებას არ საჭიროებდა, ვინაიდან თარგმნის დროს ხდებოდა მათი ტრანსკრიფცია ან ტრანსლიტერაცია. ამგვარ მიდგომას არასწორად მიიჩნევდა ერმოლოვიჩი, ვინაიდან „ენობრივ გარემოში მათ (საკუთარ სახელებს) რთული აზრობრივი სტრუქტურა, უნიკალური ფორმა და ეტიმოლოგია აქვთ. ამ სახელების სხვა ენაზე გადატანის დროს, ამ თვისებების უდიდესი ნაწილი იკარგება. საკუთარი სახელების თავისებურებების იგნორირების შემთხვევაში, მათ სხვა ლინგვისტურ რეალობაში გადატანამ შესაძლოა არა მარტო გააიოლოს, არამედ პირიქით, გაართულოს სახელის მატარებლის იდენტიფიკაცია საზოგადო სახელებისაგან განსხვავებით, საკუთარ სახელებს უნივერსალურობის ტენდენცია აქვთ. საკუთარი სახელები ენათაშორისი კომუნიკაციისათვის ამოსავალ წერტილს წარმოადგენს და თარგმნისა და უცხო ენების შესწავლაში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს“ (ერმოლოვიჩი, 2001:3).

სახელებისა და დასახელებების თავისებურება სხვა ნასესხები სიტყვებისაგან განსხვავებით იმაში მდგომარეობს, რომ სხვა ენაზე გადმოცემის დროს ისინი ძირითადად თავიანთ საწყის ქდერადობას ინარჩუნებენ. ამის მიზეზს საკუთარი სახელების სემანტიკური სტრუქტურის სპეციფიკა წარმოადგენს. ზოგადად, დასახელებებისა და სახელების უმრავლესობის გადატანა გრაფიკულად ხორციელდება. მიუხედავად იმისა, რომ ნებისმიერ სიტუაციაში და ნებისმიერ ენობრივ კოლექტივში საკუთარი სახელის ფუნქცია საგნის იდენტიფიცირებაა, ხშირ

შემთხვევაში სახელს ენობრივ-ნაციონალური კუთვნილება აქვს. ჟურნალისტებს ყოველდღიურად უხდებათ უცხოური სახელებისა და დასახელებების წერა. ბევრი ჟურნალისტი თვლის, რომ საკუთარი სახელები ავტომატურად ითარგმნება. ასეთი მიდგომის შედეგია უცხოენოვანი სახელების თარგმნისას დაშვებული მრავალრიცხოვანი შეცდომა თუ უზუსტობა. ანთროპონიმების თარგმანთან დაკავშირებული პრობლემები ძირითადად ფონეტიკური და მორფო-სინტაქსური განსხვავებებითაა გამოწვეული, რადგან ის, რაც ერთ ენაში ადვილად წარმოითქმის და ბუნებრივად თავსდება მორფო-სინტაქსურ სტრუქტურაში, ვერ თავსდება სხვა ენის სტრუქტურაში. ტერმინ „ტრანსლიტერაციის“ განმარტებისათვის მივმართეთ ქართული ენის ენციკლოპედიას (ქვე, 2008:460), სადაც განმარტებას თან ახლავს ინგლისური ენის ბაზაზე ენათმეცნიერების ინსტიტუტში შემუშავებული ტრანსლიტერაციის სისტემა. თუკი ამ სისტემას, რომელიც ნამდვილად სარწმუნო წყაროს წარმოადგენს, თვალს გადაავლებთ, მაშინ, რა თქმა უნდა, მიხვდებით, რომ ამ მხრივ დღეს ნამდვილად არასახარბიელო მდგომარეობაა. ერთ-ერთ მაგალითად იმ საგზაო მაჩვენებლების მოტანაც შეიძლება, რომლებზეც ქართულ-ინგლისურადაა მინიშნებული საქართველოს სოფლები, ქალაქები, მდინარეები და სხვ. ტრანსკრიფცია – წარმოადგენს ნაკლებ ფორმალურ მეთოდს, რომელიც სხვადასხვა ენაში განსხვავებულია. ზოგადად, ტრანსკრიფცია გულისხმობს ანთროპონიმის თარგმნას ორიგინალის ფონეტიკის მაქსიმალური დაცვით. ტრანსკრიფციას თითქმის ყველა საკუთარი სახელი ექვემდებარება: ადამიანების, გეოგრაფიული დასახელებები, ციური სხეულები, დაწესებულებები, ორგანიზაციები, ფირმები, სასტუმროები, რესტორნები, ჟურნალ-გაზეთების სახელწოდებები. თუმცა, ერთი ენის ფარგლებში შეიძლება ერთი და იმავე დასახელების სხვადასხვა ვარიანტი არსებობდეს. ტრანსკრიფციაში შეუძლებელია ყველაფრის ფორმალიზება. ტრანსკრიფციას, თარგმანსა და ტრანსლიტერაციას შორის მსგავსება იმაშია, რომ ისინი რომელიმე ენიდან სათარგმნ ენაში სიტყვის გადმოცემის საშუალებად გამოიყენება, განსხვავება კი ამ გადმოცემისათვის გამოყენებული ხერხებია (თუკი ტრანსკრიფციის დროს, რომელიმე სიტყვა არაკეთილხმოვნად ისმის ან უწმაწურ სიტყვასთან ასოცირდება, მაშინ მიზანშეწონილია ფონეტიკური

პრინციპებიდან და ტრანსკრიფციის წესებიდან გადახვევა (ერმოლოვიჩი, 2001:25).

ტრანსკრიფციასა და ტრანსპოზიციასთან ერთად ანთროპონიმების გადმოცემის პრაქტიკაში არსებობს კიდევ ერთი, ნაკლებად შესწავლილი – ტრანსპოზიცია. ტრანსპოზიცია ეტიმოლოგიური შესატყვისის პრინციპია და გულისხმობს სემანტიკურად იდენტური, მაგრამ სინტაქსურად განსხვავებული ლექსემის გამოყენებას. საკუთარი სახელის ტრანსპოზიცია ითვალისწინებს ორიგინალის ენის საკუთარი სახელის ჩანაცვლებას სათარგმნ ენაში არსებული ფორმით. სხვადასხვა ენაზე არსებული საკუთარი სახელები, რომლებიც ფორმით განსხვავდებიან, მაგრამ აქვთ საერთო ლინგვისტური წარმომავლობა, შეიძლება გამოვიყენოთ ერთმანეთის გადმოსაცემად. ზოგჯერ ტრანსპოზიცია რეგულარულად გამოიყენება, ზოგჯერ კი მას ეპიზოდური ხასიათი აქვს (გეორგეს – გიორგი, ჟეან – ივანე) (ერმოლოვიჩი 2001, 15). ავიღოთ, მაგალითად, Gerhard Schröder – გერჰარდ შროდერი და George Bush – ჯორჯ ბუში. ამ სახელების თარგმნის დროს ფრანგები ფრანგულ ვარიანტს იყენებენ და „ჟორჟ ბუშს“ და „ჟერარ შროდერს“ გამოთქვამენ. ტრანსპოზიცია ძირითადად გამოიყენება ისტორიული, ბიბლიური პერსონაჟებისა და მონარქების გადმოსაცემად. რაც შეეხება ჟურნალ-გაზეთების დასახელებას, თარგმნისას, ძირითადად, ხდება მათი ტრანსკრიფცია:

„Le Figaro” - გაზეთი „ლეფიგარო“;

„24 საათი - 24 საათი“;

„კვირის პალიტრა“- „კვირისპალიტრა“ და ა.შ.

თუ მთარგმნელი იყენებს ისეთ ენებს, რომლებსაც განსხვავებული გრაფიკა აქვთ, მაშინ ის საკუთარი სახელების ტრანსკრიბირებას არსებული წესებით ახდენს, თუკი მათ ერთნაირი გრაფიკა აქვთ, მაშინ სახელი უცვლელად გადადის. თუმცა, გარკვეული სირთულეები ანთროპონიმების ტრანსკრიბირების დროს მაინც არსებობს, რაც გაგების დროს შეცდომებს იწვევს და ერთი უცხოური სახელის ორი ან მეტი ვარიანტის შექმნის შესაძლებლობას ქმნის.

უცხოური სიტყვების მართლწერის საკითხებთან მიმართებით მნიშვნელოვანია ტერმინების თარგმანზე დაკვირვება. როგორც დამანა მელიქიშვილი აღნიშნავს, „ძველ მოღვაწეთა ტერმინშემოქმედებაზე დაკვირვება გვიჩვენებს, რომ მათი პრინციპების მიხედვით ტერმინი უნდა შექმნილიყო ქართული

ძირებისა და აფიქსების საშუალებით: ტრანსლიტერაცია და სესხება იშვიათი გამოწვევის იყო; ტერმინს ზუსტად უნდა აესახა შესაბამისი ცნების შინაარსი, უნდა ყოფილიყო გამჭვირვალე, მოტივირებული; ტერმინი გამორჩეული უნდა ყოფილიყო ყოფითი ლექსემისაგან როგორც სტრუქტურული, ისე სემანტიკური სისტემურობით; ტერმინსა და ცნებას შორის ცალსახა მიმართება უნდა ყოფილიყო: ტერმინი მონოსემიური უნდა ყოფილიყო; ტერმინი უნდა ყოფილიყო მოკლე და სხარტი. ამ პრინციპების განხორციელება ყოველთვის შეუძლებელი იყო და ახლაც შეუძლებელია, რამდენადაც მეცნიერული ენა, ისევე, როგორც საზოგადოდ, ყოველი ცოცხალი ენა, არ არის სტატიკური და განვითარების კანონებს ემორჩილება, მაგრამ ამ იდეალური სისტემურობისაკენ სწრაფვა მოითხოვდა „ენის ხელოვნებისა და დრამატიკოსობის“ დაუფლებას, ენის „აობისა (არსის) და ქცევის (ფორმაცვალების)“ შესწავლას, სიტყვათა „შეწყობისადა დაშლის“ (სინტაქსის) ოსტატობაში გაწაფვას (მელიქიშვილი, 2012:34). ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის „ლექსიკოგრაფიული ცენტრის“ შემოქმედებით გუნდს ინგლისურ-ქართულ სამხედრო ლექსიკონსა და ინგლისურ-ქართულ ბიოლოგიურ ლექსიკონზე მუშაობის პროცესში გარკვეული გამოცდილება დაუგროვდა: „ბიოლოგიურ ლექსიკონზე მუშაობისას მოულოდნელად უცხოური წარმოშობის ტერმინების მართლწერის პრობლემაც წამოიჭრა: როგორც აღმოჩნდა, ქართველი ბიოლოგები და მედიკოსები (როგორც ჩანს, რუსული, ნაწილობრივ, შესაძლოა აგრეთვე ინგლისური ენის გავლენით) უმართებულოდ ამბობენ „აუტომუნურს“, „ეუკარიოტს“, „ეუქრომატულს“ და ა.შ., ნაცვლად სწორი, ქართულისთვის ბუნებრივი და ტრადიციულად დამკვიდრებული ფორმებისა „ავტომუნური“, „ეუკარიოტი“, „ეუქრომატული“ და ა.შ. თანაც სწორი „ავტო“, „ევ“ პრეფიქსებით დაწყებული ფორმების ხმარების აუცილებლობის აზრიც კი მათში გარკვეულ მიუღებლობას და აგრესიასაც იწვევს“ (მარგალიტაძე, 2012:123).

თუ კარგად დავაკვირდებით, აღმოჩნდება, რომ ზემოთდასახელებული პრობლემა ერთი კონკრეტული დარგის პრობლემა არ არის. ვლადიმერ პაპავა წერს: „ახალი ეკონომიკური ტერმინები ხშირად გამოიყენება მცდარად. კერძოდ, ტერმინი „მენეჯერი“ გამოიყენება არა მარტო იმ პირის აღსანიშნავად, რომელიც კომპანიას მართავს, არამედ, მაგალითად, მინისტრის

მნიშვნელობითაც. ინგლისურში გამოიყენება ორი ტერმინი – „Manager“ და „Governor“. პირველი არის ის პირი, რომელიც ფირმას მართავს, ხოლო მეორე – ვინც სახელმწიფო უწყებას. იმის გათვალისწინებით, რომ თანამედროვე ქართულში ტერმინი „მენეჯერი“ დამკვიდრებულად შეიძლება ჩაითვალოს, სახელმწიფო უწყების ხელმძღვანელად უმჯობესია ტერმინი „მმართველი“ გამოვიყენოთ, რომელიც ინგლისური „Governor“-ის ქართული შესატყვისი ტერმინი იქნება. ახალი ტერმინების ფორმირების პარალელურად გრძელდება ძველი შეცდომები, ქართული ენის მრავალფეროვნების უგულვებელყოფა. მაგალითად, ტერმინი „გადასახადი“ გამოიყენება „გადასახდელის“ მნიშვნელობითაც, მაშინ როცა ინგლისურში მკაფიოდ არის გამოიჯნული ტერმინები „Tax“ და „Payment“, ხოლო რუსულში „Налог“ და „Платёж“; ქართულში ტერმინი „ეფექტური“ გამოიყენება „ეფექტიანის“ ნაცვლადაც, მაშინ როცა რუსულში გამოიყენება ორი ტერმინი „Эффектный“ და „Эффективный“. ხდება მცდარი ტერმინებით სწორი ტერმინების ჩანაცვლება (მაგალითად, ტერმინ „მობილურობის“ ნაცვლად გამოიყენება აშკარად გაუგებარი „მობილობა“) (პაპავა, 2012: 76). ბუნებრივია, გასაზიარებელია ტერმინებთან მიმართებით სპეციალისტთა მიერ გამოთქმული თვალსაზრისი, თუმცა, მიგვაჩნია, რომ არანაკლებ მნიშვნელოვანია ტერმინთა არა მხოლოდ თარგმნა, არამედ მათი დამკვიდრება. დიდი მნიშვნელობა აქვს ენის აქტიური ლექსიკური მარაგის კუთვნილებად მის ქცევას. ვფიქრობთ, სწორი იქნება, სპეციალისტთა აზრის გათვალისწინებასთან ერთად ენის შინაგან კანონებსა და კანონზომიერებას მივყნდეთ. ნებისმიერი ენა სპეციფიკური და უნიკალურია, რადგანაც სხვადასხვაგვარად ასახავს სამყაროს და ადამიანს ამ სამყაროში. ცხადია, აბსოლუტურად ზუსტი თარგმანი სამყაროს აღქმის სხვადასხვაგვარი სურათისა და განსხვავებული ენობრივი ქსოვილის გამო შეუძლებელია. უცხო, „შემოჭრილი“ კულტურის ელემენტები და ერის კულტურის ყველანიუნანი მის ენაში აისახება. თუმცა, სრული ეკვივალენტობის მისაღწევად მიმართული ძალისხმევა ხშირად არასასურველ უკუეფექტსაც იწვევს. უცხოური სიტყვების გადმოქართულებისას უნდა დავაკვირდეთ ენობრივ ლინგოკულტუროლოგიურ ერთეულებს, თუ როგორ სცდებიან ისინი საკუთარ კულტურას და იძენენ კულტურის მედიატორის თვისებებს თავისი კულ-

ტურული იდენტურობის დაკარგვის გარეშე. ამიტომ უცხოური სიტყვების თარგმნისას გამართლებულად მიგვაჩნია ამოსავლად ავიდოთ მშობლიური ენის ჟღერადობა და ტრანსლიტერაციის წესები.

დამოწმებული ლიტერატურა:

გოჩიტაშვილი, 2011 - ქ. გოჩიტაშვილი, ანგლოამერიკანიზმების გავრცელების ასპექტები, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, საეთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, 2013.

ერმოლოვიჩი, 2001 - Ермолович, Д. 2001., Имена собственные на стыке языков и культур. Москва, 2001.

თოფურია, 1998 - ვ. თოფურია, ივ. გიგინეიშვილი, ქართული ენის ორთოგრაფიული ლექსიკონი, თბ., 1998.

მარგალიტაძე, 2012 - თინათინ მარგალიტაძე, გიორგი მელაძე, გელა ხუნდაძე, ორენოვან დარგობრივ ლექსიკონებზე მუშაობის პრობლემები და სირთულეები, II საერთაშორისო სიმპოზიუმზე ლექსიკოგრაფიაში, II საერთაშორისო სიმპოზიუმზე ლექსიკოგრაფიაში, ბათუმი, 2012.

მელიქიშვილი, 2012 – მელიქიშვილი დამანა, ტერმინოქმნადობისათვის, II საერთაშორისო სიმპოზიუმზე ლექსიკოგრაფიაში, ბათუმი, 2012.

პაპავა, 2013 - ვ. პაპავა, თანამედროვე ქართული ეკონომიკური ტერმინოლოგია: ახალი პრობლემები და ძველი შეცდომები, II საერთაშორისო სიმპოზიუმზე ლექსიკოგრაფიაში, ბათუმი, 2012.

სადინაძე, 2002 - რ. სადინაძე, ქართული სალიტერატურო ენის ნორმირების საკითხები: საიუბილეო კრებ., შოთა ძიძიგური-90, თბ., 2002.

ქვე, 2008 - ქართული ენის ენციკლოპედია, თბ., 2008.

ABOUT WRITING OF FOREIGN WORDS

Summary

Translation is one of the main forms of language mediator. It reflects the characteristics of the epoch, processes of current and historic development of the society. The main issue in the process of translation is spelling of foreign words. Full equivalency is a necessary requirement in the process of translating in modern civilization. We consider using transliteration rules during translation of foreign words.